

Udskriftsdato: mandag den 12. januar 2026

KEN nr 10358 af 13/12/2022 (Gældende)

Ankestyrelsens principmeddelelse 45-22 om arbejdsskade - godtgørelse for varigt mén - psykiske symptomer efter fysiske skader - årsagssammenhæng - formodningsregel

Ministerium: Social- og Boligministeriet

Journalnummer: 22-3382

Ankestyrelsens principmeddelelse 45-22 om arbejdsskade - godtgørelse for varigt mén - psykiske symptomer efter fysiske skader - årsagssammenhæng - formodningsregel

Principmeddelelsen fastslår

Tilskadekomnes samlede varige mén er en følge af den anerkendte arbejdsskade, medmindre oplysninger i sagen godtgør, at hele eller dele af det varige mén med overvejende sandsynlighed skyldes andre forhold end arbejdsskaden.

Denne formodningsregel gælder også ved vurderingen af psykiske symptomer efter en anerkendt fysisk arbejdsskade.

Denne principmeddelelse har til formål at belyse, hvilke elementer der kan indgå i vurderingen af, om tilskadekomnes psykiske symptomer med overvejende sandsynlighed – enten helt eller delvist – skyldes andre forhold end arbejdsskaden.

Det varige méns størrelse

Tilskadekomne skal bevise størrelsen af det samlede varige mén.

Ved fastsættelse af det varige méns størrelse skal tilskadekomnes samlede symptom-billede inddrages i vurderingen.

Vurderingen af årsagssammenhæng

Som led i fastsættelsen af godtgørelsen for varigt mén skal arbejdsskademyndighederne afgøre, om hele eller dele af det samlede varige mén med overvejende sandsynlighed skyldes andre forhold end den anerkendte arbejdsskade.

Det kan i den forbindelse ikke tillægges betydning, at de psykiske symptomer ikke er anerkendt som en del af arbejdsskaden. Det er heller ikke i sig selv afgørende, om hændelsen/påvirkningen er egnet til at forårsage psykiske symptomer, eller om de psykiske symptomer opstår i tidsmæssig sammenhæng med den anerkendte arbejdsskade.

Det samlede skøn over alle relevante konkurrerende årsager kan føre til, at arbejdsskademyndighederne vurderer, at de psykiske symptomer med overvejende sandsynlighed helt eller delvist skyldes andre forhold end arbejdsskaden, selvom der ikke kan peges på enkelte faktorer, der i sig selv har afgørende betydning.

Ved vurderingen af, om tilskadekomnes psykiske symptomer med overvejende sandsynlighed helt eller delvist skyldes andre forhold end arbejdsskaden, kan følgende elementer indgå:

- Den tid, der går, fra arbejdsskadens indtræden til de psykiske symptomers opståen eller forværring (tidsmæssig sammenhæng).

- Arbejdsskadens karakter og omfang og indvirkningen på den daglige livsførelse.

- Art og omfang af de psykiske symptomer, herunder eventuelle diagnose(r), og hvad der er beskrevet i tidsnær sammenhæng med de psykiske symptomers opståen i fx notater fra lægejournal og kommune.

- Psykiske sygdomme/symptomer inden arbejdsskaden, og hvilken karakter de har haft.

- Forudbestående/konkurrerende fysiske sygdomme, som også påvirker den daglige livsførelse i væsentlig grad.

- Konkurrerende belastninger i tilskadekomnes livssituation, som eksempelvis skilsmisse, dødsfald/alvorlig sygdom i familie/nær omgangskreds, økonomiske problemer m.v.

Andre elementer kan indgå, og arbejdsskademyndighederne skal foretage en konkret afvejning af oplysningerne i den enkelte sag.

Hvis det ikke er muligt at afgøre, om de psykiske symptomer med overvejende sandsynlighed skyldes andre forhold end den anerkendte arbejdsskade, skal det lægges til grund, at de skyldes arbejdsskaden. Tilskadekomne har herefter ret til godtgørelse for varigt mén for de psykiske symptomer.

Fradraget

Hvis det efter en konkret vurdering er godtgjort, at de psykiske symptomer med overvejende sandsynlighed helt eller delvist skyldes andre forhold end arbejdsskaden, foretager arbejdsskademyndighederne et fradrag (nedsættelse) i godtgørelsen. Fradragets størrelse fastsættes ud fra et skøn over arbejdsskadens og de konkurrerende symptomers betydning for størrelsen af det varige mén.

De konkrete sager

I sag nummer 1 havde tilskadekomne fået anerkendt lænderygsmerter som en arbejdsskade. Ankestyrelsen fastsatte det varige mén for lænderyggen til 15 procent og vurderede, at tilskadekomne havde udviklet en let kronisk depression svarende til et varigt mén på 10 procent.

Ankestyrelsen vurderede, at cirka 1/5 af tilskadekomnes samlede varige mén på 25 procent med overvejende sandsynlighed skyldtes andre forhold end arbejdsskaden. Ankestyrelsen vurderede i den forbindelse, at de psykiske symptomer i form af depression med overvejende sandsynlighed delvist var en følge af andre forhold end arbejdsskaden.

Vi lagde vægt på, at tilskadekomne i flere år forud for arbejdsskaden havde været behandlet for depression og angst. Vi lagde samtidig vægt på, at udviklingen af tilskadekomnes forværrede depressive

symptomer var beskrevet som sammenhængende med tilskadekomnes rygsmerter og den deraf nedsatte funktionsevne, arbejdsophør og langvarige sygemelding.

I sag nummer 2 havde tilskadekomne fået anerkendt venstresidige bensmerter, ømhed og nedsat bevægelighed i lænderyggen som en arbejdsskade. Det varige mén blev fastsat til 5 procent herfor. Tilskadekomne fik stillet diagnosen posttraumatisk belastningsreaktion (PTSD) mere end 4 år efter arbejdsskaden. Sagen blev efterfølgende genoptaget, og det samlede varige mén blev på baggrund af den udviklede PTSD forhøjet til 18 procent.

Ankestyrelsen vurderede, at det ikke var overvejende sandsynligt, at tilskadekomnes psykiske symptomer i form af PTSD skyldtes andre forhold end arbejdsskaden.

Vi lagde vægt på arbejdsskadens karakter og omfang. Der var tale om en trafikulykke, hvor tilskadekomne blev slynget gennem en bus, der landede i en grøft, og blev skåret fri af redningsfolk. Vi lagde også vægt på, at der allerede i månederne efter arbejdsskaden var beskrevet symptomer på PTSD som sammenhængende med arbejdsskaden, ligesom tilskadekomne havde flere psykologforløb det første år. Derudover havde tilskadekomne ikke været udsat for andre forhold, der begrundede, at det var overvejende sandsynligt, at tilskadekomne ville have udviklet psykiske symptomer eller en del heraf, selvom arbejdsskaden ikke var sket.

I sag nummer 3 havde tilskadekomne fået anerkendt brud på venstre storetå som en arbejdsskade. Det varige mén blev fastsat til 5 procent herfor. Tilskadekomne havde desuden psykiske symptomer efter arbejdsskaden. Ankestyrelsen vurderede, at tilskadekomnes psykiske symptomer med overvejende sandsynlighed var en følge af andre forhold end arbejdsskaden.

Vi lagde vægt på, at tilskadekomne gennem en årrække havde haft tilbagevendende psykiske symptomer og en belastende livssituation forud for arbejdsskaden. Vi lagde også vægt på, at der var beskrevet konkurrerende private årsager til de psykiske symptomers udvikling efter arbejdsskaden.

Tilskadekomne havde derfor ikke ret til godtgørelse for varigt mén for sine psykiske symptomer.

I sag nummer 4 havde tilskadekomne fået anerkendt forværring af smerter i lænden som en arbejdsskade. Arbejdsmarkedets Erhvervssikring havde alene indhentet journaloplysninger om de fysiske gener. Ankestyrelsen vurderede, at sagen ikke var tilstrækkeligt oplyst til, at vi kunne afgøre, om tilskadekomnes psykiske symptomer med overvejende sandsynlighed skyldtes andre forhold end arbejdsskaden.

Vi lagde vægt på, at det i de foreliggende oplysninger var beskrevet, at tilskadekomne var psykisk påvirket af sine smerter. Tilskadekomne havde udviklet en depression. Tilskadekomne var opsagt fra sit arbejde, havde problemer med økonomien og var blevet skilt. Vi lagde også vægt på, at der manglede oplysninger om tilskadekomnes psykiske symptomer før og efter arbejdsskaden som grundlag for vurderingen af årsagssammenhængen.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring skulle derfor se på spørgsmålet om varigt mén igen.

Baggrund for at behandle sagerne principielt

Principmeddelelsen har til formål at præcisere, at arbejdsskadesikringslovens § 12, stk. 2, også gælder ved et påvist varigt mén for psykiske symptomer efter en anerkendt fysisk arbejdsskade.

Principmeddelelsen har endvidere til formål at opliste en række elementer, som kan indgå i vurderingen af, om det varige mén helt eller delvist med overvejende sandsynlighed skyldes andre forhold end arbejdsskaden.

Reglerne

Love og bekendtgørelser

Lov om arbejdsskadesikring (arbejdsskadeloven), senest bekendtgjort i lovebekendtgørelse nr. 1186 af 19. august 2022.

- § 12 om almindelige regler ved fastsættelse af erstatning m.v.
- § 18 om godtgørelse for varigt mén.

Praksis

Følgende principmeddelelser gælder stadig:

Principmeddelelse 2-22, som handler om fastsættelse af godtgørelse for varigt mén i situationer med afledte følger.

De konkrete afgørelser

Sag nr. 1, j.nr. 22-3382

Forsikringssselskabet har klaget over Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse om godtgørelse for varigt mén.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring afgjorde sagen den 10. september 2021.

Ankestyrelsen har nu afgjort din sag.

Resultatet er:

- Du har ret til 20 procent i godtgørelse for varigt mén.

Det betyder, at vi stadfæster Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse, da vi er kommet til samme resultat, men med en ændret begrundelse.

Begrundelsen for afgørelsen

Sådan vurderer vi sagen

Ankestyrelsen vurderer, at dit samlede varige mén er 25 procent.

Vi vurderer endvidere, at en del af dine gener med overvejende sandsynlighed skyldes andre forhold end arbejdsskaden. Vi har derfor foretaget et fradrag på 1/5 som følge af dine forudbestående gener.

Følgerne efter arbejdsskaden svarer herefter skønsmæssigt til et varigt mén på 20 procent.

Hvad er afgørende for resultatet

Om det samlede varige mén – lænderygsmerter

Ved afgørelsen den 30. juli 2020 anerkendte Ankestyrelsen dine lænderygsmerter som en arbejdsskade. Vi fastsatte dit varige mén for lænderyggen skønsmæssigt til 15 procent efter sammenligning med méntabellens punkt B. 1.3.5. Vi lagde særligt vægt på den neurologiske speciallægeerklæring af 15. januar 2020.

Spørgsmålet om varigt mén er blevet genoptaget, fordi du har oplyst, at dine smerter er forværret. Dine smerter er konstante og har spredt sig ned i benet til foden. Du har søvnproblemer grundet smerterne. Der er herefter udarbejdet en ny neurologisk speciallægeerklæring den 3. juni 2021.

Ved sammenligning af de to speciallægeerklæringer er det vores vurdering, at der ikke er sket en forværring af dine gener i lænderyggen, der begrundes, at dit varige mén for lænderyggen kan fastsættes til mere end 15 procent.

Vi vurderer, at dine gener fortsat svarer til méntabellens punkt B. 1.3.5., hvorefter middelsvære, daglige rygsmarter, eventuelt med udstrålende bensmerter, med middelsvær bevægeindskrænkning svarer til en méngrad på 15 procent.

Ud fra en lægefaglig betragtning kan dine smerter i lænderyggen fortsat betegnes som middelsvære vurderet med udgangspunkt i dit funktionsniveau og smertebehandling. Selvom du oplever, at dine smerter er forværret, idet smerteintensiteten nu er 8-9 på en smerteskala på 0-10, hvor den før var på 7, lægger vi vægt på, at dit medicinforbrug er uændret.

Ved den seneste speciallægeerklæring havde du desuden uændret moderat nedsat bevægelighed i lænderyggen. Udstrålingen i dit ben er også uændret i forhold til den objektive undersøgelse.

Endelig er udstrålende bensmerter indeholdt i punkt B. 1.3.5.

Vi er opmærksomme på, at der efter speciallægeerklæringens udarbejdelse er kommet oplysninger om, at du er i et nyt medicinsk forløb og tilknyttet smerteklinik. Vi lægger vægt på, at dette ikke begrundes, at din tilstand er ændret i et omfang, som medfører, at dit varige mén for lænderyggen kan fastsættes til mere end 15 procent.

Oplysningerne indikerer, at din smertebehandling endnu en gang bliver forsøgt optimeret for at bedre din tilstand/hverdag. Det er vores vurdering, at det ikke begrundes, at dine smerter kan anses for at være på

det højeste smerteniveau i form af svære smerter. Da din bevægelighed heller ikke er yderligere forværret, er der ud fra de foreliggende oplysninger ikke grundlag for at fastsætte ménet for lænderyggen højere.

Vi er også opmærksomme på, at dine psykiske symptomer kan bidrage til en øget smerteopfattelse og nedsat funktion. Vi vurderer dog, at der ikke er sket en ændring af din fysiske tilstand i et omfang, der begrundes, at dit varige mén for lænderyggen kan fastsættes til mere end 15 procent.

Om det samlede varige mén – psykiske symptomer

Vi vurderer, at du har varige psykiske symptomer.

Dine psykiske symptomer er beskrevet i blandt andet en statusrapport fra X af 18. maj 2021 og psykologisk undersøgelse fra Y af 2. december 2021. Vi vurderer, at din sag er tilstrækkeligt oplyst til, at dit varige mén for dine psykiske symptomer kan fastsættes.

Vi lægger i den forbindelse vægt på, at der samlet set er beskrevet varige psykiske symptomer i form af depressiv forstemning og lettere kognitive vanskeligheder. Vi lægger også vægt på, at du fremtræder ret upåfaldende.

Vi har sammenlignet dine symptomer med méntabellens punkt J. 3.1., hvorefter let kronisk depression vurderes til en méngrad 10 procent. Vi vurderer, at dine symptomer svarer til punktet. Vi bemærker hertil, at sværhedsgraden af depression vurderes i forhold til forekommende gener, disses sværhedsgrad og deres indflydelse på hverdagen.

Vi vurderer herefter, at dit samlede varige mén kan fastsættes skønsmæssigt til 25 procent for lænderyggen og dine psykiske symptomer.

Om fradraget

Vi vurderer, at en del af dit nuværende varige mén med overvejende sandsynlighed skyldes din forudbestående psykiske tilstand, som gav symptomer før arbejdsskaden.

Vi lægger vægt på, at det fremgår af din lægejournal, at du fra efteråret 2016 og frem til arbejdsskaden samt i nogle måneder efter arbejdsskaden har været behandlet for depression og angst. Vi er opmærksomme på, at der løbende er beskrevet bedring af din tilstand med udtrapning af medicin. I journalnotat den 10. april 2019, det vil sige efter arbejdsskaden, står der, at du fortsat ønsker udtrapning af medicin, så din dosis bliver nedsat i 3-4 uger og helt udtrapning i september. Vi er også opmærksomme på, at det er beskrevet i journalnotat den 27. februar 2020, at din depressionsdiagnose slettes, da din tilstand ikke er kronisk. Vi lægger dog vægt på, at du i flere år før arbejdsskaden og i nogle måneder efter har haft depression og angst, som du har været i behandling for.

Vi lægger også vægt på, at du har været sygemeldt siden arbejdsskaden. Det fremgår af statusrapporten fra X, at din langvarige sygemelding påvirker dig meget psykisk. Den efterfølgende udvikling af dine depressive symptomer har været centreret omkring dine smerter og deraf følgende nedsatte funktionsevne, herunder arbejdsophøret og den efterfølgende langvarige sygemelding. Du har modtaget psykologbehand-

ling for disse symptomer, men du har fortsat symptomer svarende til let kronisk depression. Efter en lægefaglig vurdering ses sådanne symptomer hyppigt i forbindelse med kroniske smertetilstande.

Efter en konkret vurdering af din sag finder vi derfor, at du har et samlet varigt mén på 25 procent for lænderyggen og dine psykiske symptomer, men at omkring 1/5 med overvejende sandsynlighed skyldes andre forhold end arbejdsskaden. Dit varige mén som følge af arbejdsskaden er herefter 20 procent.

Oplysningerne fremgår særligt af de neurologiske speciallægeerklæringer, statusrapport fra X, psykologisk undersøgelse fra Y og journaloplysninger fra din egen læge.

Om reglerne

Der udbetales kun godtgørelse for varigt mén, hvis méngraden er 5 procent eller mere. Arbejdstilsynet udarbejder ud fra erfaringer fra tidligere tilfælde en vejledende méntabel med méngrader for de mest almindelige skader. Ankestyrelsen tager normalt udgangspunkt i denne tabel ved vurderingen af en skade.

Vi fastsætter méngraden efter et skøn, hvis følgerne af arbejdsskaden ikke fremgår direkte af méntabellen.

Det varige mén fastsættes på grundlag af en skades medicinske art og omfang og under hensyn til skadens forvoldte ulemper i den tilskadekomnes personlige livsførelse. Ulemperne ved en skade vurderes stort set ens uanset erhverv, alder, køn, indtægt med videre, da ulempen ved en bestemt skade grundlæggende anses for at være det samme for forskellige mennesker.

Vi tager udgangspunkt i oplysningerne fra tilskadekomne og sammenholder dem med de lægelige oplysninger om arbejdsskadens følger.

Hvis dele af det varige mén med overvejende sandsynlighed skyldes andre forhold end arbejdsskaden, foretager vi et fradrag i godtgørelsen for varigt mén.

Fradrag i godtgørelsen kan kun ske, hvis den forudbestående eller konkurrerende skade eller sygdom allerede havde medført helbredsmæssige gener inden arbejdsskaden, eller hvis den med overvejende sandsynlighed ville medføre helbredsmæssige gener i den nærmeste fremtid, selvom arbejdsskaden ikke var sket.

Sag nr. 2, j.nr. 22-3551

Forsikringsselskabet har klaget over Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse om godtgørelse for varigt mén.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring afgjorde sagen den 10. december 2021.

Ankestyrelsen har nu afgjort din sag.

Resultatet er:

- Du har ret til yderligere 13 procent i godtgørelse for varigt mén. Du har således et samlet varigt mén på 18 procent. Vi forhøjer derfor den samlede méngrad fra 5 til 18 procent.

Det betyder, at vi ændrer Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse.

Du vil høre fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, som nu beregner den nye godtgørelse. Forsikringsselskabet vil herefter udbetale beløbet.

- Arbejdsmarkedets Erhvervssikring skal se på spørgsmålet om varigt mén igen snarest muligt.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring skal i den forbindelse indhente en ny psykiatrisk speciallægeerklæring.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring kontakter dig.

Begrundelsen for afgørelsen

Sådan vurderer vi sagen

Ankestyrelsen vurderer, at du har psykiske følger efter arbejdsskaden, der skønsmæssigt svarer til et varigt mén på 12 procent.

Da du allerede er tilkendt 5 procent i godtgørelse for varigt mén for dine fysiske gener, afrunder vi dit samlede varige mén som følge af arbejdsskaden til 18 procent. Du har derfor ret til yderligere 13 procent i godtgørelse for varigt mén.

Vi vurderer også, at Arbejdsmarkedets Erhvervssikring skal se på spørgsmålet om varigt mén igen, hvor de skal indhente en ny psykiatrisk speciallægeerklæring. De skal i den forbindelse tage stilling til, om du har ret til yderligere godtgørelse for varigt mén.

Hvad er afgørende for resultatet

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring anerkendte ved afgørelsen den 11. januar 2017 venstresidige bensmerter, ømhed og nedsat bevægelighed i lænderyggen som en arbejdsskade. De fastsatte dit sikre varige mén til 5 procent for dine fysiske gener. Arbejdsmarkedets Erhvervssikring vurderede, at der fortsat var mulighed for bedring af din tilstand. De ville derfor se på spørgsmålet om varigt mén igen den 1. december 2017.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring vurderede ved afgørelsen den 18. maj 2018, at du ikke havde ret til yderligere godtgørelse for varigt mén for dine fysiske gener.

Den 20. november 2020 anmodede din advokat om genoptagelse af din sag. Din advokat oplyste, at du fortsat er i behandling for svær angst og fik stillet diagnosen PTSD (posttraumatisk belastningsreaktion) i september 2019.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring har herefter genoptaget spørgsmålet om varigt mén, hvor de har indhentet yderligere oplysninger om dine psykiske symptomer i form af journaloplysninger fra din egen læge og Psykiatrien. De har også indhentet en psykiatrisk speciallægeerklæring af 11. maj 2021.

Om dit varige mén for psykiske symptomer

Det fremgår af den psykiatriske speciallægeerklæring, at du har udviklet søvnforstyrrelser, mareridt og flashback-fænomener, påvirkelighed/støjoverfølsomhed og nogen undgåelsesadfærd. Psykiateren oplever dig ved speciallægeundersøgelsen som noget anspændt, tidvist usamlet og grådlabil. Du fremstår som præget af et højt angstberedskab og øget arousal.

Dine symptomer fremgår ikke direkte af méntabellen, men vi har sammenlignet med tabellens punkt J. 1.1., hvorefter let posttraumatisk belastningsreaktion vurderes til en méngrad på 10 procent. Vi har også sammenlignet med punkt J. 1.2., hvorefter moderat posttraumatisk belastningsreaktion vurderes til en méngrad på 15 procent.

Ved vurderingen af sværhedsgraden lægger vi vægt på, hvor mange symptomer der optræder, symptomernes hyppighed/intensitet samt deres indflydelse på din daglige, personlige livsførelse.

Din sag har været forelagt en af vores lægekonsulenter med speciale i psykiatri. Det er herefter vores vurdering, at den psykiatriske speciallægeerklæring ikke i tilstrækkelig grad skelner mellem tidligere og nuværende symptomer. Omfanget af dine nuværende symptomer skal også kvantificeres yderligere.

Vi vurderer dog, at det ud fra den foreliggende speciallægeerklæring er godtgjort, at dine varige psykiske symptomer er lidt værre end en let posttraumatisk belastningsreaktion efter punkt J. 1.1. Ud fra beskrivelserne af dine symptomer er din psykiske tilstand på vej til en moderat posttraumatisk belastningsreaktion efter punkt J. 1.2.

Vi vurderer, at det er godtgjort, at dine psykiske symptomer svarer til et sikkert varigt mén på skønsmæssigt 12 procent. Arbejdsmarkedets Erhvervssikring skal dog indhente en ny psykiatrisk speciallægeerklæring, hvor omfanget af dine nuværende symptomer skal kvantificeres yderligere. Arbejdsmarkedets Erhvervssikring skal i den forbindelse se på, om du har ret til yderligere godtgørelse for varigt mén.

Varigt mén fastsættes efter procenterne 5, 8, 10, 12, 15, 18, 20, 25 og så videre stigende med intervaller med 5 procent til i alt 100 procent.

Efter en konkret vurdering kan der i særlige tilfælde fastsættes en skæv ménprocent, som for eksempel 17 procent. Det drejer sig om tilfælde, hvor der er tale om flere skader, som hver for sig kan vurderes tabellarisk efter tabellen og hvor der samtidig er tale om skader flere steder på kroppen, det vil sige at der ikke foreligger symptomoverlap.

Da der tidligere er fastsat et varigt mén på 5 procent for dine fysiske gener, og vi fastsætter dit varige mén for dine psykiske symptomer skønsmæssigt til 12 procent, kan der ikke fastsættes et skævt mén på 17 procent. Vi afrunder derfor til det nærmeste tal, som ifølge méntabellen kan anvendes. Vi vurderer således, at dit samlede varige mén er 18 procent. Du har allerede fået tilkendt 5 procent i godtgørelse for varigt mén. Du har derfor ret til yderligere 13 procent i godtgørelse for varigt mén.

Forsikringsselskabet har i deres kommentarer til klagen anført, at der ikke er sammenhæng mellem arbejdsskaden og den psykiske diagnose, du får stillet mange år efter skaden, herunder udviklingen af de psykiske symptomer. De anfører dertil, at der ikke har været nævnt noget om udvikling af psykiske symptomer efter hændelsen.

Vi vurderer, at det ikke er overvejende sandsynligt, at dit varige mén for dine psykiske symptomer skyldes andre forhold end arbejdsskaden. Vi lægger vægt på arbejdsskadens karakter og omfang. Vi lægger også vægt på sygdomsforløbet efter arbejdsskaden. Vi vurderer, at der er sammenhæng mellem arbejdsskaden, der skete den 3. maj 2015, og udviklingen af dine psykiske symptomer.

Du var den 3. maj 2015 udsat for en ulykke, hvor du sad og sov i en bus, som væltede og landede ned i en grøft. Du blev derved slynget gennem bussen og var fastklemt. Du blev skåret fri af redningsfolk.

Det fremgår allerede af din egen læges journalnotat tre dage efter hændelsen, at du er meget påvirket af færdselsuheldet. Du vågner om natten med et sæt. Du har mange tanker omkring det. Du har været til krisepsykolog.

Det er beskrevet i den psykiatriske speciallægeerklæring, at du i dagene efter ulykken har få samtaler med krisepsykolog per telefon. Du har senere 10 samtaler med to forskellige psykologer.

I ambulanteopikrisen af 28. september 2015 fra Neurologisk ambulatorium fremgår det, at du går til privat psykolog. I din egen læges journalnotat den 23. februar 2016 er det beskrevet, at du er svært psykisk påvirket efter uheldet. Du fik psykologhjælp.

Vi er opmærksomme på, at der ikke er indhentet journaloplysninger fra psykologforløb. Vi vurderer dog, at sagen er tilstrækkeligt oplyst til, at det kan afgøres, om dine psykiske symptomer med overvejende sandsynlighed skyldes andre forhold end arbejdsskaden.

Vi lægger vægt på, at der allerede er dokumentation for en del af symptomerne på PTSD i månederne efter arbejdsskaden, selvom der ikke er udførlige notater og ikke alle er fra læger. Du havde flere psykologforløb det første år. Dine psykiske symptomer er også beskrevet i de kommunale akter. Det er efter vores vurdering plausibelt, at det umiddelbart efter en skade er det fysiske, der får det primære fokus fra både den tilskadekomne og behandlere.

Vi lægger desuden vægt på, at der jævnligt ses fluktuationer (udsving/variationer) i PTSD.

I august 2015 fremgår det af de kommunale akter, at du er psykisk belastet som følge af ulykken. Du har svært ved at overskue ting. Du oplever flashbacks. Du har svært ved høje lyde. Genoptræningen er fysisk krævende.

I september 2015 fremgår det, at du tager en dag ad gangen. Det virker uoverskueligt at tænke for langt ud i fremtiden. Du er stresset på grund af ulykken og stadig i chok.

I november 2015 fremgår det, at du fortsat er psykisk påvirket efter ulykken. Du synes, at det er blevet bedre efter, at du er stoppet hos psykolog, så der ikke rippes op i det. Du er fortsat overfølsom over for høje lyde. Du har svært ved at overskue ting længere ude i fremtiden.

I oktober 2016 fremgår det, at den psykiske tilstand er bedret. Nattesøvnen er bedret. Du har fortsat besvær med at overskue ting.

Du er sygemeldt i flere år efter ulykken. Du kommer løbende i arbejdsprøvning med få timer, hvor du trapper op i tid.

I den ortopædkirurgiske speciallægeerklæring fra december 2017 fremgår det, at du siden ulykken har haft kognitive problemer. Du er ikke længere god til at have mange bolde i luften. Du har svært ved at holde dig til nye aftaler og noterer dem derfor, så hun ikke glemmer tingene.

Du henvender dig til din egen læge i efteråret 2018, hvor det fremgår, at du har tiltagende dødsangst og selvskadende adfærd de seneste måneder. I januar 2019 bliver du henvist til Psykiatrien.

Du kommer herefter i forløb hos Psykiatrien grundet dødsangst. I september 2019 fremgår det dog også, at du er påvirket af ulykken i 2015. Du får stillet diagnosen PTSD. Herefter er den psykiatriske speciallægeerklæring fra maj 2021 udarbejdet. Den indeholder den seneste lægelige beskrivelse af dine psykiske symptomer.

Det har også haft betydning for resultatet, at der ikke er dokumentation for, at du har været udsat for andre belastninger, der gør det overvejende sandsynligt, at du ville have udviklet dine psykiske symptomer eller en del heraf, selvom du ikke havde været udsat for arbejdsskaden. Det er vores lægefaglige vurdering, at de bekymringer, du har haft om helbredet i 2018/2019, er et udtryk for din sensitive psykiske tilstand, som skyldes arbejdsskaden.

Oplysningerne fremgår særligt af journaloplysninger fra din egen læge, Psykiatrien, speciallægeerklæringerne og kommunale akter.

Om reglerne

Der udbetales kun godtgørelse for varigt mén, hvis méngraden er 5 procent eller mere. Arbejdstilsynet udarbejder ud fra erfaringer fra tidligere tilfælde en vejledende méntabel med méngrader for de mest almindelige skader. Ankestyrelsen tager normalt udgangspunkt i denne tabel ved vurderingen af en skade.

Vi fastsætter méngraden efter et skøn, hvis følgerne af arbejdsskaden ikke fremgår direkte af méntabellen.

Det varige mén fastsættes på grundlag af en skades medicinske art og omfang og under hensyn til skadens forvoldte ulemper i den tilskadekomnes personlige livsførelse. Ulemperne ved en skade vurderes stort set ens uanset erhverv, alder, køn, indtægt med videre, da ulempen ved en bestemt skade grundlæggende anses for at være det samme for forskellige mennesker.

Vi tager udgangspunkt i oplysningerne fra tilskadekomne og sammenholder dem med de lægelige oplysninger om arbejdsskadens følger.

Hvis dele af det varige mén med overvejende sandsynlighed skyldes andre forhold end arbejdsskaden, foretager vi et fradrag i godtgørelsen for varigt mén.

Fradrag i godtgørelsen kan kun ske, hvis den forudbestående eller konkurrerende skade eller sygdom allerede havde medført helbredsmæssige gener inden arbejdsskaden, eller hvis den med overvejende sandsynlighed ville medføre helbredsmæssige gener i den nærmeste fremtid, selvom arbejdsskaden ikke var sket.

Sag nr. 3, j.nr. 22-8469

Du har klaget over Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse om afslag på godtgørelse for varigt mén.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring afgjorde sagen den 15. november 2021.

Ankestyrelsen har nu afgjort din sag.

Resultatet er:

- Du har ret til 5 procent i godtgørelse for varigt mén. Vi forhøjer derfor méngraden fra mindre end 5 til 5 procent.

Det betyder, at vi ændrer Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse.

Du vil høre fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, som nu beregner den nye godtgørelse. Forsikringsselskabet vil herefter udbetale beløbet.

Begrundelsen for afgørelsen

Sådan vurderer vi sagen

Ankestyrelsen vurderer, at du har følger efter arbejdsskaden, der skønsmæssigt svarer til et varigt mén på 5 procent.

Vi vurderer, at dine psykiske symptomer med overvejende sandsynlighed skyldes andre forhold end arbejdsskaden. Du har derfor ikke ret til godtgørelse for varigt mén for dine psykiske symptomer.

Hvad er afgørende for resultatet

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring har anerkendt brud på venstre storetå som en arbejdsskade.

Du har konstante lette smerter i venstre storetå. Du får svære smerter ved belastninger. Du har fået konstateret ophævet strækkeevne og normal bøjeevne i storetåens grundled. Yderleddet er stift.

Dine gener fremgår ikke direkte af méntabellen, men vi har sammenlignet med tabellens punkt D. 2.1.8., hvorefter 1. tå (storetå) med stivhed i grundled vurderes til en méngrad på 5 procent. Vi vurderer, at

dine gener svarer til punktet. Du har normal bøjeevne i grundledet, men til gengæld er strækkeevnen i grundledet ophævet, og dit yderled er stift.

På denne baggrund har vi skønsmæssigt fastsat dit varige mén til 5 procent.

Du har i klagen anført, at din psykiske tilstand er mærket af de konstante smerter.

Det fremgår af den ortopædkirurgiske speciallægeerklæring, at du tidligere har været medicinsk behandlet for ADHD. Du havde psykiatrisk indlæggelse i november 2022, da du var selvmordstruet.

Vi har på den baggrund indhentet journaloplysninger fra din egen læge om psykiske symptomer fra 2012 og frem.

Vi vurderer, at dine psykiske symptomer med overvejende sandsynlighed skyldes andre forhold end arbejdsskaden. Arbejdsskaden, herunder dine smerter i storetåen, er ikke årsag til dine psykiske symptomer eller en del heraf.

Vi lægger vægt på, at arbejdsskaden skete i april 2017, og du før arbejdsskaden har haft henvendelser til læge i 2012, 2013, 2016 og senest i januar 2017 grundet psykiske problemer og misbrugsproblemer. Det fremgår af beskrivelserne, at du har en belastende livssituation.

Vi tillægger det afgørende betydning for din sag, at der efter arbejdsskaden er beskrevet private årsager til dine psykiske symptomers udvikling, da du igen henvender dig til læge grundet psykiske symptomer.

Du er hos din egen læge i januar 2018, hvor det er beskrevet, at du har klaret dit lærlingeforløb på trods af en masse sygedage. Du bliver herefter fritstillet og tænker på at læse til pædagog. Vi lægger i den forbindelse vægt på, at du også inden arbejdsskaden havde udfordringer med højt sygefravær grundet psykiske problemer.

I marts 2019 er det beskrevet, at din søster henvender sig til skadestuen, da du har stærke selvmordstanker. Det fremgår af Psykiatriens journalnotat, at dine selvmordstanker er tiltaget gennem den sidste måned grundet brud med din kæreste, som du har haft gennem 5 ½ år. Du bliver indlagt frivilligt.

I januar 2020 bliver du igen indlagt frivilligt i Psykiatrien, da du hører stemmer. I november 2020 er det beskrevet i lægevagtsepikrise, at du er selvmordstruet og homicidaltruende. Du bliver igen indlagt. I december 2020 og januar 2021 er det beskrevet, at du er sygemeldt. Du føler dig ensom og forladt.

I tiden herefter er der heller ikke udarbejdet journalnotater, der peger på, at din psykiske tilstand skyldes arbejdsskaden.

Vi er opmærksomme på udtalelserne fra Retslægerådet om, at din psykiske lidelse kan have betydning i forhold til oplevelsen af dine smerter fra venstre storetå. Det skyldes, at psykiske symptomer ofte vil forstærke oplevelsen af smerter.

Vi bemærker, at din oplevelse af smerterne i venstre storetå er indgået i fastsættelsen af dit varige mén for storetåen på kønsmæssigt 5 procent. Vi kan ikke adskille, hvilke smerter der skyldes henholdsvis skaden i din storetå og dine psykiske symptomer. Skaden i din venstre storetå, herunder din bevægeindskrænkning, kan forklare dine konstante lette smerter i hvile og svære smerter ved belastning. Vi vurderer, at det ikke er overvejende sandsynligt, at du ville have fået smerter i venstre storetå, hvis du ikke havde fået arbejdsskaden i tåen. Vi foretager derfor ikke fradrag i godtgørelsen for varigt mén.

Oplysningerne fremgår særligt af den ortopædkirurgiske speciallægeerklæring fra december 2020, din lægejournal samt udtalelser fra Retslægerådet af 4. januar 2021 og 27. oktober 2021.

Om reglerne

Der udbetales kun godtgørelse for varigt mén, hvis méngraden er 5 procent eller mere. Arbejdstilsynet udarbejder ud fra erfaringer fra tidligere tilfælde en vejledende méntabel med méngrader for de mest almindelige skader. Ankestyrelsen tager normalt udgangspunkt i denne tabel ved vurderingen af en skade.

Vi fastsætter méngraden efter et skøn, hvis følgerne af arbejdsskaden ikke fremgår direkte af méntabellen.

Det varige mén fastsættes på grundlag af en skades medicinske art og omfang og under hensyn til skadens forvoldte ulemper i den tilskadekomnes personlige livsførelse. Ulemperne ved en skade vurderes stort set ens uanset erhverv, alder, køn, indtægt med videre, da ulempen ved en bestemt skade grundlæggende anses for at være det samme for forskellige mennesker.

Vi tager udgangspunkt i oplysningerne fra tilskadekomne og sammenholder dem med de lægelige oplysninger om arbejdsskadens følger.

Tilskadekomne har ikke ret til godtgørelse for varigt mén for gener, der med overvejende sandsynlighed skyldes andre forhold end arbejdsskaden.

Sag nr. 4, j.nr. 22-5647

Forsikringsselskabet har klaget over Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse om godtgørelse for varigt mén.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring afgjorde sagen den 26. november 2021.

Ankestyrelsen har nu afgjort din sag.

Resultatet er:

- Du har ret til 5 procent i godtgørelse for varigt mén. Vi nedsætter derfor méngraden fra 8 til 5 procent.
- Arbejdsmarkedets Erhvervssikring skal se på spørgsmålet om varigt mén igen i forhold til dine psykiske symptomer.

Det betyder, at vi ændrer Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring kontakter dig.

Begrundelsen for afgørelsen

Sådan vurderer vi sagen

Ankestyrelsen vurderer, at dit samlede varige mén for lænderyggen er 12 procent.

Vi vurderer endvidere, at en del af dine gener med overvejende sandsynlighed skyldes andre forhold end arbejdsskaden. Vi har derfor foretaget et fradrag på lidt mere end 1/2 som følge af din forudbestående lænderygssygdom.

Følgerne efter arbejdsskaden svarer herefter skønsmæssigt til et varigt mén på 5 procent.

Vi vurderer også, at din sag ikke er tilstrækkeligt oplyst til, at vi kan tage stilling til spørgsmålet om varigt mén for dine psykiske symptomer. Vi vurderer i den forbindelse, at Arbejdsmarkedets Erhvervssikring skal indhente oplysninger om dine psykiske symptomer før og efter arbejdsskaden.

Hvad er afgørende for resultatet

Om det samlede varige mén for lænderyggen

Du har konstante rygsmerter, der svinger mellem 5 og 8 på en smerteskala fra 0-10. Dine smerter forværres markant, hvis du står eller går i 15-20 minutter. Du kan gå cirka 300-500 meter og er derefter nødt til at holde pause på cirka 5-10 minutter inden, at du kan fortsætte. Ved forværring af smerterne er smerteniveauet på 8-9. Du vågner om natten på grund af rygsmerter. Du får indimellem udstrålende smerter til venstre ben.

Du har ved lægelig undersøgelse fået konstateret let nedsat bevægelighed i lænderyggen i alle retninger. Din finger-gulv-afstand er 24 centimeter.

Vi har sammenlignet dine gener med méntabellens punkt B. 1.3.4., hvorefter middelsvære, daglige rygsmerter, eventuelt med udstrålende bensmerter, med let bevægeindskrænkning vurderes til en méngrad på 12 procent. Vi vurderer, at dine gener svarer til punktet, fordi du har moderate lændesmerter og let nedsat lændebewægelighed.

Om fradraget

Vi vurderer, at en del af dit nuværende varige mén med overvejende sandsynlighed skyldes din forudbestående lænderygssygdom, som gav symptomer forud for arbejdsskaden, og som under alle omstændigheder ville have udviklet sig, selvom arbejdsskaden ikke var sket.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring har indhentet journaloplysninger fra 2013 og frem om symptomer fra ryg og ben.

Det fremgår af journalnotat af 3. november 2020 fra Rygcenter, at de så dig tilbage i december 2012. Du var dengang henvist med rygsmerte og tendens til smerteudstråling i venstre ben. MR-scanning viste dengang tendens til degenerativ listese, men med pæne pladsforhold.

Du var udsat for arbejdsskaden i juli 2018. Du fik foretaget MR-scanning af lænderyggen i oktober 2018, som viste degenererede diskus ved TH11/TH12 (nederst i brystryggen ved overgangen til lænderyggen) med modik type 2-forandringer, anterolistese af L4 på L5 med let diskusprotrusion og let ødem i buerødderne og facetledsdegenerative forandringer, degenereret diskus L5/S1 med diskusprotrusion, spondylartrose og ødem i buerødderne.

Det fremgår af journalnotatet den 11. marts 2020, at du gennem de seneste dage havde tiltagende rygsmerte, hvor det trækker ned til øverst på lårene. Din finger-gulv-afstand var 10 centimeter.

Du fik herefter igen MR-scannet din ryg, som viste en yderligere fremadskridning i din lænderygsygdom. Du havde tiltagende anterolistese.

Det er vores lægefaglige vurdering, at du har en forudbestående lænderygsygdom med sværere lændeslidgigt og anterolistese. Du har siden arbejdsskaden oplevet en forværring af dine gener, og der er gennem årene sket en forværring af de påviste tilstande i ryggen.

Vi vurderer på den baggrund, at din lænderygsygdom med overvejende sandsynlighed ville være blevet forværret inden for kort tid, selvom du ikke havde været udsat for arbejdsskaden.

I forhold til størrelsen af fradraget har vi på denne baggrund skønsmæssigt fastsat det til lidt mere end 1/2.

Efter en konkret vurdering af din sag finder vi derfor, at du har et samlet varigt mén på 12 procent, men at lidt mere end 1/2 med overvejende sandsynlighed skyldes andre forhold end arbejdsskaden. Dit varige mén som følge af arbejdsskaden er herefter 5 procent.

Oplysningerne fremgår særligt af den neurologiske speciallægeerklæring fra juni 2021.

Om dine psykiske symptomer

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring anerkendte ved afgørelsen den 7. september 2021 forværringen af dine forudbestående smerter i lænden som en arbejdsskade.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring vurderede, at dine psykiske symptomer ikke kunne anerkendes som en arbejdsskade. De vurderede, at der ikke var årsagssammenhæng mellem hændelsen, hvor du faldt ned af en stige, og dine psykiske symptomer. De lagde vægt på, at hændelsen ikke var egnet til at forårsage en psykisk skade.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring fastsatte ved samme afgørelse dit varige mén for ryggen. De forholdt sig ikke til, om dine psykiske symptomer med overvejende sandsynlighed skyldes andre forhold end arbejdsskaden. Forsikringsselskabet klagede over det varige mén, idet de vurderede, at der skulle foretages et større fradrag i godtgørelsen for varigt mén for ryggen.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring genvurderede herefter det varige mén, og forholdt sig i denne afgørelse heller ikke til, om dine psykiske symptomer med overvejende sandsynlighed skyldes andre forhold end arbejdsskaden.

Der er i juni 2021 udarbejdet en neurologisk speciallægeerklæring. Det fremgår heraf, at du er deprimeret på grund af smerter og det forhold, at du har mistet dit arbejde og den usikre fremtid.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring har alene indhentet journaloplysninger fra din egen læge om ryg og ben. Der er således ikke indhentet oplysninger om dine psykiske symptomer før og efter arbejdsskaden, og en mere udførlig beskrivelse af dine nuværende, varige psykiske symptomer. Vi vurderer, at din sag ikke er tilstrækkeligt oplyst til, at det kan vurderes, om dine psykiske symptomer med overvejende sandsynlighed skyldes andre forhold end arbejdsskaden.

I de foreliggende journaloplysninger og kommunale akter er det beskrevet, at du efter arbejdsskaden er psykisk påvirket af dine smerter. Du udvikler en depression. Du er blevet opsagt fra dit arbejde. Du har problemer med økonomien. Du er også blevet skilt. Det fremgår også, at du har været i kontakt med Psykiatrien, og du eventuelt også har været i forløb hos psykolog. Der foreligger heller ikke journaloplysninger herfra.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring skal således se på, om du har ret til yderligere godtgørelse for varigt mén i forhold til dine psykiske symptomer. Arbejdsmarkedets Erhvervssikring skal i den forbindelse foretage en vurdering af, om det er overvejende sandsynligt, at dine psykiske symptomer skyldes andre forhold end arbejdsskaden.

Om reglerne

Der udbetales kun godtgørelse for varigt mén, hvis méngraden er 5 procent eller mere. Arbejdstilsynet udarbejder ud fra erfaringer fra tidligere tilfælde en vejledende méntabel med méngrader for de mest almindelige skader. Ankestyrelsen tager normalt udgangspunkt i denne tabel ved vurderingen af en skade.

Vi fastsætter méngraden efter et skøn, hvis følgerne af arbejdsskaden ikke fremgår direkte af méntabellen.

Det varige mén fastsættes på grundlag af en skades medicinske art og omfang og under hensyn til skadens forvoldte ulemper i den tilskadekomnes personlige livsførelse. Ulemperne ved en skade vurderes stort set ens uanset erhverv, alder, køn, indtægt med videre, da ulempen ved en bestemt skade grundlæggende anses for at være det samme for forskellige mennesker.

Vi tager udgangspunkt i oplysningerne fra tilskadekomne og sammenholder dem med de lægelige oplysninger om arbejdsskadens følger.

Hvis dele af det varige mén med overvejende sandsynlighed skyldes andre forhold end arbejdsskaden, foretager vi et fradrag i godtgørelsen for varigt mén.

Fradrag i godtgørelsen kan kun ske, hvis den forudbestående eller konkurrerende skade eller sygdom allerede havde medført helbredsmæssige gener inden arbejdsskaden, eller hvis den med overvejende

sandsynlighed ville medføre helbredsmæssige gener i den nærmeste fremtid, selvom arbejdsskaden ikke var sket.